

Procedura w przypadku wystąpienia zachowań trudnych w Zespole Przedszkoli Nr 2 w Białymstoku.

Postępowanie z dzieckiem w przypadku wystąpienia zachowań trudnych (w tym zachowań agresywnych).

Poprzez zachowania trudne rozumie się zachowanie o takiej intensywności, częstotliwości lub czasie trwania, że poważnie zagraża bezpieczeństwu fizycznemu danej osoby, lub innych, albo zachowanie, które w znacznym stopniu ogranicza bądź utrudnia sprawną komunikację społeczną. (na podstawie Emersona i innych 1987)

Rodzaje zachowań trudnych:

1. Naruszenie nietykalności fizycznej innych osób.
2. Autoagresja.
3. Wybuchy złości, bunt, krzyki (z atakiem skierowanym w stronę drugiej osoby).
4. Niszczenie mienia prywatnego oraz placówki.
5. Inne zachowania niepożądane, np. ucieczki, wulgaryzmy, plucie.

Działania podejmowane w sytuacjach wystąpienia zachowań trudnych muszą mieć charakter kompleksowy. Skuteczność podejmowanych interwencji zależy od tego, czy nauczyciele i rodzice konsekwentnie realizują jednolity system oddziaływań wychowawczych wobec dziecka i sposób reagowania na zachowania trudne.

W postępowaniu z dzieckiem przejawiającym zachowania trudne należy uwzględniać następujące założenia:

1. Reagowanie na każdą sytuację, w której występują zachowania trudne – brak reakcji dziecko odbierze jako przyzwolenie na tego typu zachowania,
2. Doraźne sytuacje wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji,
3. Ważne jest wykazywanie troski o dziecko,
4. Nie należy potępiać dziecka, ale wskazywać na zachowania aprobowane społecznie, wyrażać brak zgody na stosowanie agresji i przemocy,
5. Każdą sytuację należy wnikliwie rozpatrywać,
6. Konieczne jest współdziałanie z innymi nauczycielami i udzielanie sobie nawzajem wsparcia.

Osoby podejmujące działania interwencyjne (wychowawca, nauczyciele, pracownicy niepedagogiczni) wobec dziecka przejawiającego zachowania trudne powinny:

1. Reagować stanowczo, stosować krótkie komunikaty zrozumiałe dla dziecka
2. Jeśli to konieczne to użyć siły, ale tylko tyle, ile potrzeba np. do rozdzielenia bijącego lub przytrzymania, kiedy dziecko ma napad furii (załącznik Nr 1 „Zgoda na przetrzymanie dziecka”),
3. W wyjątkowej sytuacji należy wezwać Policję (specjalistę ds. Nietletnich, czy nawet pogotowie ratunkowe),
4. Szanować dziecko (mówić o zachowaniu, nie o osobie),

5. Unikać agresji słownej i fizycznej (nie obrażać, nie zawstydząć, nie oceniać dziecka, lecz jego zachowanie), długich monologów i moralizowania, wchodzenia w rolę, by pokazać, co czuje osoba poszkodowana.

Jeśli oddziaływanie pedagogiczne (rozmowy wychowawcy z dzieckiem przejawiającym zachowania trudne, rozmowy wychowawcy z jego rodzicami), objęcie dziecka pomocą psychologiczną – pedagogiczną w postaci zajęć specjalistycznych lub innymi formami pomocy (realizacja indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego tylko w przypadku posiadania przez dziecko orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego) nie przynoszą pożądanych zmian w zachowaniu dziecka należy, w porozumieniu z rodzicami, należy zalecić objęcie dziecka specjalistyczną opieką poradni psychologiczno – pedagogicznej, ewentualnie lekarzy specjalistów (neurologa, psychiatry).

Procedura postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania trudne

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59, tj. Dz.U. 2018 poz. 996)

Art. 5.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. 1997 Nr 88 poz. 553; t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1600)

Art. 25. § 1.

Art. 25. § 2.

Art. 25. § 3.

Art. 26. § 1.

Art. 26. § 2.

Art. 26. § 3.

Art. 26. § 4.

Art. 160. § 1.

Art. 162. § 1

Art.222.

Art. 95 § 1 Kodeksu rodzinnego

Art. 121 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

Karta Nauczyciela art. 63 1.

Nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 i 1517 oraz z 2021 r. poz. 1023).

Cel ogólny procedury:

Osiągnięcie celów określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w szczególności

w zakresie budowania u dzieci systemu wartości, w zakresie kształtowania u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach oraz w zakresie rozwijania umiejętności społecznych, które są niezbędne w poprawnych relacjach z dziećmi i dorosłymi.

Cele szczegółowe procedury:

1. Eliminowanie zachowań trudnych jako zagrożenia dla bezpieczeństwa dzieci.
2. Uświadomienie rodzicom dziecka ich roli w procesie wychowawczym i wypracowanie metod współpracy pomiędzy przedszkolem a rodzicami w pokonywaniu trudności wychowawczych.
3. Zapobieganie zachowaniom niepożądanym dzieci, w szczególności o charakterze powtarzalnym.
4. Wskazanie działań zapobiegawczych (profilaktycznych) oraz naprawczych (korekcyjnych) w stosunku do zachowań dzieci sprawiających trudności wychowawcze.

Zakres procedury.

Niniejszy dokument reguluje zasady postępowania nauczycieli, wychowawców i pracowników niepedagogicznych wobec dziecka przejawiającego zachowania trudne w przedszkolu.

Osoby podlegające procedurze.

Do przestrzegania niniejszej procedury zobowiązani są rodzice dziecka oraz nauczyciele i pracownicy przedszkola.

Opis procedury

- I. Zasady postępowania doraźnego wobec dzieci przejawiających zachowania trudne.
 1. Podejmując interwencję wobec dziecka przejawiającego zachowania trudne, należy dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim dzieciom oraz sobie.
 2. Podejmując interwencję wobec dziecka przejawiającego zachowania trudne, należy powstrzymać się od przejawiania w stosunku do niego agresji fizycznej i słownej (nie należy: obrażać dziecka, zawstydząć go ani oceniać; ocenie podlega zachowanie, a nie osoba). Reakcja powinna być stanowcza, a przekaz słowny prosty i jasny.
 3. W przypadku konieczności powstrzymania dziecka przed zadaniem ciosu innej osobie, w celu rozdzielenia bijących się dzieci czy pozbawienia dziecka niebezpiecznego przedmiotu, jeśli odmawia ono jego dobrowolnego oddania, w ostateczności będzie konieczne przytrzymanie dziecka, jego odseparowanie.
 4. Działaniom skierowanym na usunięcie bezpośredniego zagrożenia powinna towarzyszyć próba wyciszenia dziecka poprzez rozmowę, odwrócenie jego uwagi itp.
 5. Dzieci, przeciwko którym skierowana była agresja, powinni zostać otoczeni opieką, a w razie doznania przez nich krzywdy powinna im zostać udzielona pomoc.
 6. Osoba podejmująca interwencję, niebędąca wychowawcą grupy, do której uczęszcza dziecko przejawiające zachowanie trudne, informuje o zdarzeniu wychowawcę.

7. Wychowawca przeprowadza rozmowę z dzieckiem w celu wyjaśnienia przyczyn niewłaściwego zachowania.
 8. Fakt zachowania trudnego dziecka powinien być odnotowany (np. w zeszycie korespondencji z rodzicami, dzienniku, itp.) i zgłoszony bezpośrednio rodzicowi.
- II. Zasady postępowania systemowego wobec dziecka przejawiającego zachowania trudne.
1. Nauczyciel w ramach działań profilaktycznych omawia z rodzicami wszystkich dzieci wzajemne relacje między przedszkolem a środowiskiem rodzinnym dziecka, obowiązki w zakresie współdziałania w procesie wychowawczym oraz zakres odpowiedzialności.
 2. Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązywania problemów dziecka.
 3. W przypadku powtarzających się przejawów zachowań trudnych, nauczyciel przeprowadza z rodzicami dziecka rozmowę, w której omawia problem. Informuje ich o dotychczas podjętych działaniach ukierunkowanych na korekcję niepożądanych zachowań dziecka oraz o zaplanowanych działaniach wychowawczych. Zobowiązuje rodziców do współpracy w realizacji przedstawionych czynności i wskazuje zadania możliwe do podjęcia w środowisku rodzinnym dziecka. Działania te nauczyciel dokumentuje notatką służbową.
 4. Nauczyciele zobowiązani są do wspomagania rodziców w pracy wychowawczej z dzieckiem, m.in. poprzez doradztwo w zakresie dobrych praktyk wychowawczych, wskazanie odpowiedniej literatury, proponowanie odpowiednich zabaw i ćwiczeń do realizacji w środowisku rodzinnym, przekazanie informacji o instytucjach wspomagających rodzinę.
 5. Wychowawca dziecka sprawiającego trudności wychowawcze podejmuje działania w celu organizacji dla niego oraz ewentualnie także dla jego rodziców form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.
 6. W razie niemożliwości przezwyciężenia trudności wychowawczych, wynikającej z braku współpracy ze strony rodziców dziecka lub z innych zaniedbań obowiązków rodzicielskich, dyrektor na umotywowany wniosek wychowawcy rozważa poinformowanie o sytuacji odpowiednie instytucje (m.in. MOPR-u, sądu rodzinnego).
 7. W przypadku nieskuteczności podejmowanych przez przedszkole działań i niemożliwości przezwyciężenia w dłuższym okresie trudności wychowawczych, w szczególności jeśli zachowanie dziecka trudnego powoduje stałe zagrożenie dla innych dzieci, brak jest współpracy z rodzicami dyrektor w ostateczności wypisuje dziecko z przedszkola.

Procedura została zatwierdzona na Radzie Pedagogicznej dn. 07.02.2023r.